

Folkeskolens vidtgående specialundervisning

Skoleårene 1995/96 – 2005/06

Indholdsfortegnelse

1 Forord og resumé	3
2 Metode	4
3 Elever i den vidtgående specialundervisning og svært handicappede elever	6
4 Udviklingen i frekvensen af elever i den vidtgående specialundervisning	13
5 Foranstaltninger og indretning	15
6 Småbørn som modtager specialpædagogisk bistand	23
7 Børnehaveklassebørn i den vidtgående specialundervisning	25
8 Visiterede til specialundervisning	28
9 Bruttodriftsudgifter til undervisning af børn med vidtgående handicap	29

1. Forord og resumé

Forord

Med ”Folkeskolens vidtgående specialundervisning skoleårene 1995/96 - 2005/06” foreligger 6. udgave af denne netpublikation fra Undervisningsministeriet. Oplysninger, der vedrører skoleårene før 2000/01, er baseret på tidligere offentliggjorte tal fra Amtsrådsforeningen.

Oplysningerne i denne netpublikation afspejler kompetencefordelingen og den kommunale struktur, der var gældende på indberetningstidspunktet.

Skoleåret 2000/01 var det tidspunkt, hvor en ændret opgavefordeling vedrørende den vidtgående specialundervisning, trådte i kraft (pr. 1. august 2000).

Med ændringen fik kommunerne bl.a. tillagt kompetence til at træffe afgørelse om, at elevens behov for specialundervisning m.m. skal opfyldes ved amtskommunens foranstaltning. Det er amtskommunen, der skal indrette og sørge for specialundervisningen med udgangspunkt i kommunalbestyrelsens konkrete henvisning af børn og unge til specialundervisning ved amtsrådets foranstaltning. Amtsrådet træffer efter drøftelse med kommunen beslutning om den konkrete foranstaltning.

Den ændrede kompetencefordeling indebærer, at amtet fortsat har ansvaret for udvikling og drift af specialskoletilbud, center- og specialklassetilbud og specialrådgivning samt for lands- og landsdelsdækkende institutioner til børn og unge, hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte. Den vidtgående specialundervisning kan fortsat finde sted i almindelige klasser (enkeltintegreerede) eller specialklasser i folkeskolen mv.

Kommunerne betaler amterne et såkaldt kommunalt takstbeløb for elever i den vidtgående specialundervisning i folkeskolen. Dette takstbeløb var i 2004 på 181.405 kr., i 2005 på 185.055 kr. og i 2006 på 188.755 kr.

I denne netpublikationen indgår også oplysninger om børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen, og som er henvist til specialpædagogisk bistand, iht. folkeskolelovens § 20, stk. 2.

Denne netpublikation er udarbejdet af UNI•C Statistik & Analyse

Kontaktpersoner:

Chefkonsulent Jens Andersen

E-mail: jens.andersen@uni-c.dk Tlf. 3597 8341

Seniorrådgiver Asger Hyldebrandt Pedersen

E-mail: asger.hyldebrandt.pedersen@uni-c.dk Tlf.: 3587 8345

Resumé

- Fra 1996 til 2006 er elevgrundlaget (6 - 16 år) steget med 19 pct. I samme periode er antallet af elever i den vidtgående specialundervisning steget med 49 pct. Set over hele perioden (1995/96-2005/06) har der været en gennemsnitlig stigning på 4,8 pct. pr. år eller en gennemsnitlig faktisk ændring p.a. på ca. 340 elever.
- Andelen af tosprogede elever i den vidtgående specialundervisning udgør i 2005/06 godt 9 pct., baseret på de amter, der har indberettet oplysninger herom, jf. tabel 3.5.
- I den vidtgående specialundervisning udgør drengene knapt 72 pct. af eleverne og pigerne de resterende 28 pct. Blandt de tosprogede elever er knapt 63 pct. drenge, jf. tabel 3.5.
- Vestsjællands Amt, Sønderjyllands Amt og Ringkøbing Amt har en stigning på 62 - 64 pct. i frekvensen af antallet af børn i den vidtgående specialundervisning set i forhold til det samlede antal børn og unge i aldersgruppen 6 - 16 årige (1.-10. klasse) over perioden 1995/96 – 2005/06. Kontrasten hertil er Århus, Roskilde og Ribe amter, som har oplevet et fald på mellem 5 og 21 pct. i forhold til 1995/96, jf. tabel 4.1.
- Andelen af elever, der undervises på opholdssteder, udgør 6 pct. i 2005/06. Andelen af elever, der modtager undervisning i specialskoler, har været uændret de seneste 3 år, mens andelen af enkeltintegrerede er faldet til 12 pct., jf. tabel 5.2.
- Andelen af elever med generelle indlæringsvanskeligheder har været nogenlunde konstant i gennem det meste af registreringsperioden (1985/86 – 2005/06). Gruppen omfatter langt de fleste elever, og udgør i skoleåret 2005/06 43 pct. af alle elever i den vidtgående specialundervisning, jf. tabel 5.3 og figur 5.6.
- Af småbørn, der modtager specialpædagogisk bistand, er 46 pct. henvist på grund af talevanskeligheder, 33 pct. på grund af sprogvanskeligheder, mens de resterende 21 pct. fordeler sig på andre vanskeligheder, jf. tabel 6.1.
- Andelen af elever i børnehaveklasser, der modtager vidtgående specialundervisning, er på landsplan uændret fra 2003/04 til 2004/05. Fra 2004/05 til 2005/06 er der sket en stigning i antallet af børnehaveklassebørn. Det er især i Århus Amt (60 elever), der har haft en stor tilgang. Andelen af børnehaveklassebørn, der modtager vidtgående specialundervisning er i 2001/02: 0,46; 2002/03: 0,42; 2003/04: 0,63, 2004/05: 0,63 og 2005/06: 0,70. jf. tabel 7.1.
- Der er i skoleåret 2005/06 på landsplan nyvisiteret 1.588 elever til den vidtgående specialundervisning. Det er en stigning på 17 pct. i forhold til forrige skoleår, jf. tabel 8.1.
- Amtskommunernes samlede bruttodriftsudgifter (i løbende priser) til undervisning af børn med vidtgående handicap steg alene i perioden 2001 – 2005 med 30 pct., jf. tabel 9.1. Det skal ses i forhold til stigning i antallet af børn og unge i den vidtgående specialundervisning i folkeskolen på 19 pct. til 10.233 elever.

2. Metode

For at sikre et ens referencegrundlag for amternes oplysninger, er der anvendt baggrundstal fra Danmarks Statistik vedrørende antallet af børn og unge i den undervisningspligtige alder.

Herved undgår man de problemer, der kan opstå ved at basere opgørelsen på de elever, der til enhver tid er elever i folkeskolen, idet alle relevante aldersgrupper medregnes, uanset om de er elever i grundskolen eller på anden måde opfylder undervisningspligten.

Målgruppen for analysen er således antallet af børn og unge i alderen 6-16 år pr. 1. januar i hvert af årene fra 1996 til og med 2006. Disse vil alt andet lige være dem, som pr. 1. september samme år udgjorde de 7-16 årige, som var undervisningspligtige. Herved medregnes i alt 11 årgange. Dette er gjort fordi en stor del af de elever, som modtager vidtgående specialundervisning afslutter grundskolen med et 11. skoleår i 10. klasse.

Et udgangspunkt i 10 årgange vil derfor give en for høj frekvens, mens det valgte grundlag giver en lidt for lav frekvens, fordi ikke alle modtager 11 års skolegang (bh. klasse – 10. klasse). Der er desuden mulighed for, jf. folkeskolelovens § 4, stk. 2, at tilbyde undervisning i 11 år ud over børnehaveklassen til elever, hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte. Der er ikke tale om undervisning med et indhold, der rækker ud over folkeskolens undervisning i 10. klasse. Det er ikke samtlige amter, der tilbyder undervisning i 11 år ud over børnehaveklassen.

For Vestsjællands Amt mangler oplysningerne fra 1999. De beregninger, som er foretaget for dette år, er alene baseret på, hvad der er indberettet. Der er dog i alle tilfælde tale om en god repræsentation.

Der eksisterer forskellig opgørelsespraksis af undervisningen fra amt til amt. Registreringen vedrørende skoleåret 2001/02 var stadig påvirket af det ændrede regelsæt, der trådte i kraft pr. 1. august 2000, og ændringen må formodes også at have påvirket registreringen vedrørende skoleåret 2002/03. Endvidere har København og Frederiksberg kommuner samt Bornholms Regionskommune (fra 1/1-03) en særstatus, da de varetager såvel primærkommunale som amtskommunale opgaver. Blanke felter i tabellerne afspejler, at den pågældende amtskommune ikke har indberettet oplysninger om det pågældende emne.

3. Elever i den vidtgående specialundervisning og svært handicappede elever

Dette afsnit giver et billede af udviklingen indenfor den vidtgående specialundervisning siden skoleåret 1995/96.

Udviklingen er beskrevet ud fra antallet af elever i de vidtgående foranstaltninger i folkeskolen sammenholdt med det samlede antal 6 - 16 årige i de enkelte amter samt på landsplan.

3.1 Folkeskolen og elever i den vidtgående specialundervisning

Tabel 3.1 Antal børn og unge i alderen 6-16 år 1996-2006

Område/År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Københavns Kom.	34.639	35.609	36.712	37.998	39.408	40.920	42.293	43.336	44.343	44.986	45.475
Frederiksberg Kom.	5.383	5.498	5.698	5.900	6.077	6.298	6.597	6.826	7.077	7.332	7.511
Københavns Amt	72.685	73.955	75.226	77.401	79.390	81.915	84.574	86.042	87.234	88.240	88.539
Frederiksborg Amt	44.719	45.569	46.478	48.038	49.761	51.736	53.553	55.021	56.466	57.805	58.511
Roskilde Amt	27.711	28.105	28.578	29.674	30.631	32.031	33.273	34.202	35.104	36.047	36.718
Vestsjællands Amt	36.626	37.100	37.381	38.541	39.620	40.885	42.005	43.022	43.538	44.247	44.822
Storstrøms Amt	31.649	31.814	32.023	32.624	33.000	33.741	34.483	35.015	35.282	35.436	35.376
Bornholms Regionskommune ¹	6.082	6.048	6.060	6.021	6.031	6.056	6.203	6.244	6.201	6.101	6.014
Fyns Amt	56.505	57.203	57.708	58.990	60.264	62.122	63.658	64.843	65.838	66.377	66.877
Sønderjyllands Amt	34.402	34.725	34.846	35.413	35.863	36.532	37.137	37.361	37.740	37.785	37.657
Ribe Amt	30.705	30.873	31.114	31.751	32.249	32.974	33.539	33.971	34.358	34.420	34.533
Vejle Amt	43.136	43.668	44.321	45.312	46.296	47.531	49.017	50.222	51.270	52.063	52.780
Ringkjøbing Amt	37.845	37.784	38.104	38.748	39.139	40.048	40.857	41.396	41.806	42.075	42.083
Århus Amt	75.762	76.664	77.868	79.899	81.644	84.010	86.404	88.407	90.162	91.678	92.458
Viborg Amt	31.567	31.686	31.934	32.443	33.027	33.865	34.593	35.172	35.523	35.593	35.712
Nordjyllands Amt	62.881	63.031	63.519	64.655	65.659	67.184	68.697	69.542	69.908	70.090	69.839
I alt – Hele landet	632.297	639.332	647.570	663.408	678.059	697.848	716.883	730.622	741.850	755.490	754.918

1) Bornholms Regionskommune varetager fra 1/1 2003 såvel primærkommunale som amtskommunale opgaver.
Kilde: Danmarks Statistiks folketælling pr. 1. januar i hvert af årene 1996-2006

Tabel 3.1 viser udviklingen i antallet af 6 - 16 årige i perioden 1996-2006. I perioden er gruppen af 6 - 16 årige vokset med 122.621 personer, hvilket svarer til en stigning på 19 pct.

Tabel 3.2 Antal børn og unge i den vidtgående specialundervisning i folkeskolens 1. – 10. klasse i skoleårene 1995/96 – 2005/06

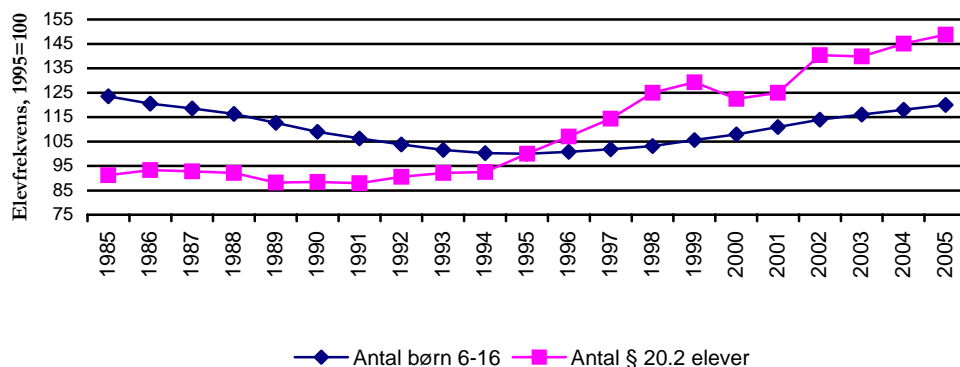
Område/År	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Københavns Kom.	422	540	588	588	670	953	720	1.082	824	902	888
Frederiksberg Kom.	56	53	63	63	78	75	84	102	104	105	93
Københavns Amt	848	862	983	1.047	1.061	1.039	1.136	1.206	1.173	1.192	1.196
Frederiksborg Amt	418	486	520	580	599	559	681	713	695	740	810
Roskilde Amt	333	372	350	373	379	322	337	374	395	414	419
Vestsjællands Amt ¹	364	416	453	496	528	563	620	644	692	734	726
Storstrøms Amt	306	329	350	358	368	381	393	455	476	488	497
Bornholms Regionskom.	75	73	77	77	89	56	80	105	137	104	98
Fyns Amt	665	660	725	725	844	980	1.053	1.160	1.186	1.224	1.170
Sønderjyllands Amt	337	341	371	371	389	379	365	427	486	535	601
Ribe Amt	297	304	311	311	339	328	365	359	326	319	317
Vejle Amt	495	569	566	566	728	761	655	666	685	713	730
Ringkjøbing Amt	276	307	328	338	404	428	418	440	449	468	506
Århus Amt	1.033	1.133	1.196	1.196	1.335	781	821	995	989	996	999
Viborg Amt	330	339	394	394	478	319	328	359	366	375	399
Nordjyllands Amt	801	771	779	779	833	714	742	814	885	924	1.042
I alt	7.056	7.555	8.054	8.262	9.122	8.638	8.798	9.901	9.868	10.233	10.491

1) Vestsjællands Amt indsendte ikke oplysninger for 1999, hvorfor antallet af elever i 1999 er udregnet på baggrund af landstallene.
Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne.

Tabel 3.2 viser udviklingen i antal elever i den vidtgående specialundervisning i folkeskolens 1.- 10. klasser for de enkelte amter i perioden 1995/96– 2005/06.

Fra 1996 til 2006 er elevgrundlaget (6 - 16 år) steget med 19 pct. I samme periode er antallet af elever i den vidtgående specialundervisning steget med 49 pct. Set over hele perioden (1995/96-2005/06) har der været en gennemsnitlig procentvis stigning på 4,8 pct. pr. år eller en gennemsnitlig faktisk ændring p.a. på ca. 340 elever.

Figur 3.1 Udvikling i antal elever i folkeskolens vidtgående specialundervisning 1 - 10. klasse og det samlede antal 6-16 årige 1985-2005. 1995 = 100

En del af stigningen i antallet af elever i den vidtgående specialundervisning kan henføres til naturlige årsager så som ændringer i registreringen, justering af elevtal m.v., men sådanne forhold kan ikke forklare den markante tendens, som fremgår af kurven i figur 3.1. At kurven "knækker" i 2000/01, og viser et fald i antallet af specialundervisningselever, hænger formodentlig sammen med de nye finansieringsregler på området. Faldet i 2000/01 havde været større, hvis ikke Københavns Kommune dette år havde en betydelig vækst i elevtallet grundet ændret registrering af elever på døgninstitutioner.

Tallene fra 2002 og frem viser, at den formodede virkning af de nye finansieringsregler aftog. Der blev registreret en kraftig stigning af antallet af elever i den vidtgående specialundervisning frem til skoleåret 2002/03. Den stagnation, der ses fra 2002/03 til 2003/04, er siden erstattet af en stigning i antallet af elever i den vidtgående specialundervisning.

Umiddelbart før lovændringen i 2000 udgjorde andelen af børn, der blev henvist til vidtgående specialundervisning 1,38 pct. (9.122 elever) af alle 6 – 16 årige. Efterfølgende var der et midlertidigt fald i antallet af visiterede elever, men to år efter lovændringen var andelen af børn, der modtog vidtgående specialundervisning igen 1,38 pct. af alle 6 – 16 årige.

I skoleåret 2003/04 blev der registreret et fald på 33 elever, set i forhold til året forinden, hvilket betød at andelen af børn, der blev henvist til vidtgående specialundervisning udgjorde 1,35 pct. (9.868 elever) af alle 6 – 16 årige i skoleåret. Dette fald kan henføres til at Københavns Kommune reducerede antallet af henviste med næsten 25 pct. fra 2002/03 til 2003/04.

Den forøgelse i antal elever, der ses fra 2003/04 til 2004/05 tilskrives en generel stigning, regionalt set. Bornholms Regionskommune og Ribe Amt har, som de eneste undtagelser, haft et fald i antallet henviste elever. Den procentvise stigning fra 2003/04 til 2004/05 har været størst i henholdsvis Sønderjyllands Amt (10,1 pct.) og Københavns Kommune (9,5 pct.).

Fra skoleåret 2004/2005 til 2005/06 er der kommet yderligere 258 elever i den vidtgående specialundervisning. Der har været en meget forskellig udvikling i de enkelte amter, således har 6 amter færre henviste elever, mens 10 amter har flere elever henvist. Blandt de sidstnævnte har Nordjyllands Amt alene haft en vækst på 118 elever.

3.2 Frie grundskoler og svært handicappede elever

Tabel 3.3 viser udviklingen i antal elever i de frie grundskoler i skoleårene 1999/00 – 2005/06. I perioden er elevtallet vokset med knapt 15.000 elever svarende til en stigning på ca. 20 pct. .

Tabel 3.3 Antal elever i de frie grundskoler 1999/00 – 2005/06

Område/År	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Københavns Kommune	9.580	9.973	10.248	10.586	11.066	11.332	11.213
Frederiksberg Kommune	2.096	2.053	2.220	2.235	2.175	2.125	2.144
Københavns Amt	8.443	8.639	8.110	8.765	9.043	9.306	9.449
Frederiksborg Amt	6.532	6.642	7.003	7.132	7.771	7.370	7.435
Roskilde Amt	2.992	3.103	3.309	3.387	3.519	3.619	3.705
Vestsjællands Amt	5.591	5.875	6.221	6.453	6.636	6.886	6.914
Storstrøms Amt	3.021	3.125	3.321	3.456	3.620	3.997	4.170
Bornholms Regionskommune	765	753	767	756	769	900	954
Fyns Amt	8.459	8.303	8.681	8.937	9.178	9.517	9.742
Sønderjyllands Amt	3.685	3.719	3.757	3.826	4.131	4.263	4.434
Ribe Amt	1.557	1.636	1.680	1.752	1.775	1.836	1.828
Vejle Amt	4.708	4.884	5.080	5.217	5.476	5.966	6.047
Ringkjøbing Amt	2.536	2.675	2.836	2.978	3.027	3.264	3.574
Århus Amt	9.160	9.184	9.426	9.553	9.948	10.112	10.509
Viborg Amt	1.816	2.053	2.280	2.416	2.484	2.685	2.759
Nordjyllands Amt	4.840	4.976	5.172	5.343	5.432	5.585	5.526
Hele landet – i alt	75.781	77.593	80.111	82.792	86.050	88.763	90.403

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse - Grundskole nøgletal - Klasser og elever 1999/00 - 2005/06

Tabel 3.4 på næste side viser, at antallet af svært handicappede elever, der modtager særlig støtte ved de frie grundskoler siden 1995/96, har været konstant stigende.

På finansloven er der anført to særlige tilskudspuljer til disse elever, hvor § 20.22.01.10. bl.a. benyttes til tilskud til svært handicappede i det omfang udgifterne ikke overstiger det kommunale takstbeløb. Bevillingen på finanslovens § 20.22.01.15. dækker tilskud til svært handicappede elever, hvor udgifterne overstiger det kommunale takstbeløb for vidtgående specialundervisning, dvs. hvor den specialpædagogiske støtte udgiftsmæssigt svarer til tilbud i den vidtgående specialundervisning.¹⁾

1) Fra 1.1.2007 bortfalder det kommunale takstbeløb og kommunerne overtager ansvaret for al specialundervisning. Tilsvarende vil den særlige pulje under 20.22.01.10 skulle dække alle udgifter til specialundervisning i de frie grundskoler, mens underkonto 15 i tre år videreføres som et særligt tilskud til denne pulje for at kompensere for den 3-årige forsinkelse i paralleliteten til folkeskolen. Fra 2010 vil al specialundervisning finansieres af den særlige pulje under underkonto 10, som kommer til at afspejle de kommunale udgifter til folkeskolen, herunder til specialundervisning, som følge af kommunalreformen.

Tildelingen af specialpædagogisk støtte (SPS) administreres af Styrelsen for statens uddannelsesstøtte (SU-styrelsen). For de seneste to år er der derfor sket en opdeling i tabel 3.4, der svarer til finanslovens opdeling.

Den anførte frekvens er beregnet som den procentvise andel elever, der modtager støtte fra SU-styrelsen i forhold til det samlede antal elever i de frie grundskoler. For de seneste to skoleår er elever, der modtager særlig støtte, og hvor udgifterne overstiger det kommunale takstbeløb på 181.405 kr. i 2004 og 185.055 kr. i 2005, opgjort særskilt.

Der kan ikke foretages en umiddelbar sammenligning til folkeskoleområdet, da opgørelsesgrundlaget er forskelligt.

Når man ser på antallet af elever og frekvens for de frie grundskoler, skal man være opmærksom på, at de frie grundskoler modsat folkeskolen ikke har en forpligtelse til at optage alle børn, der søger skolerne.

Tabel 3.4 Antallet af svært handicappede elever ved frie grundskoler i skoleårene 1995/96-2005/06

Område/År	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	heraf over 181.405 kr.	05/06	heraf over 185.055 kr.
Københavns Kommune	30	21	25	27	28	37	38	46	60	83	4	111	8
Frederiksberg Kommune	6	6	7	4	5	2	3	13	11	12	0	25	1
Københavns Amt	29	37	30	35	41	41	38	58	74	81	2	106	4
Frederiksborg Amt	22	19	20	17	24	24	23	28	44	57	2	56	2
Roskilde Amt	7	8	10	9	11	12	15	22	21	33	4	38	1
Vestsjællands Amt	16	20	19	17	22	28	29	34	44	54	0	55	2
Storstrøms Amt	2	3	5	4	4	3	7	8	10	16	6	20	1
Bornholms Regionskommune	3	3	1	2	3	6	5	11	-	23	1	28	1
Fyns Amt	65	67	80	85	81	88	87	117	123	155	18	152	19
Sønderjyllands Amt	11	14	16	19	20	19	20	12	27	36	7	50	4
Ribe Amt	5	4	3	3	1	4	6	11	16	19	2	26	2
Vejle Amt	26	22	25	22	30	29	33	33	28	41	8	44	7
Ringkjøbing Amt	8	8	13	14	13	10	12	9	12	20	3	29	2
Århus Amt	68	61	50	57	65	69	67	116	151	168	12	175	13
Viborg Amt	2	4	4	3	6	6	6	10	15	28	1	39	3
Nordjyllands Amt	18	22	28	21	31	31	24	24	27	37	0	56	0
Hele landet - i alt	318	319	335	339	385	409	413	552	663	866	70	1.010	70
Procent af samtlige elever i frie grundskoler	0,5	0,45	0,47	0,47	0,51	0,53	0,52	0,67	0,77	0,98	0,08	1,12	0,08

Note: For skoleårene 2004/05 og 2005/06 er anført det samlede antal svært handicappede elever ved de frie grundskoler og dermed støtte fra SU-styrelsen. Dette er suppleret med oplysninger om hvor mange af disse, der modtager et støttebeløb over det kommunale takstbeløb. Elevtallet i tabellen er for de to seneste år baseret på en opgørelse foretaget af SU-styrelsen ultimo august 2006.

Tallene er baseret på oplysninger om SU-styrelsens SPS-visiterede elever i frie grundskoler.

Kilde: SU-styrelsen, SPS

En anden forklaring er, at frekvensen alene er beregnet på baggrund af det samlede elevtal i de frie grundskoler og de svært handicappede elever, som modtager undervisning på de private skoler.

Frekvensen for folkeskolens vidtgående specialundervisning er beregnet på baggrund af det samlede antal 6-16 årige i hele landet, og omfatter elever i den vidtgående specialundervisning i såvel kommunale som amtskommunale folkeskoler m.v., herunder lands- og landsdelsdækkende institutioner.

Den største ændring i antallet af SPS-støttede elever fra 2004/05 til 2005/06 er registreret i Københavns Kommune med en stigning på 28 elever, dernæst kommer Nordjyllands Amt, der har en stigning på 19 elever.

Antallet af svært handicappede elever, som modtog støtte til et beløb, der oversteg takstbeløbet, var uændret på 70 elever på landsplan i skoleårene 2004/05 og 2005/06, jf. tabel 3.4.

3.3 Tosprogede elever og kønsfordelingen i den vidtgående specialundervisning i folkeskolens 1. – 10. klasse

UNI•C Statistik & Analyse har for første gang i skoleåret 2005/06 indhentet oplysninger om hvor mange af eleverne i den vidtgående specialundervisning, der er tosprogede elever. Ligeledes er det som noget nyt indhentet oplysninger om kønsfordeling i den vidtgående specialundervisning.

Tabel 3.5 Andelen af tosprogede elever og drenge i den vidtgående specialundervisning i folkeskolens 1. – 10. klasse i skoleåret 2005/06 fordelt på antal og køn

Amt	Antal i alt	Tosprogede	Tosprogedes andel i pct.	Drenge	Tosprogede drenge	Tosprogede drenges andel i pct.
Københavns Kommune	888	221	24,9	653	133	20,4
Frederiksberg	93	0	0,0	61	0	0,0
Københavns Amt	1.196	1)	-	905	1)	-
Frederiksborg Amt	810	1)	-	605	1)	-
Roskilde Amt	419	1)	-	305	1)	-
Vestsjælland Amt	726	58	8,0	508	38	7,5
Storstrøm Amt	497	0	0,0	351	0	0,0
Bornholm Regionskom.	98	2	2,0	74	1	1,4
Fyns Amt	1.170	75	6,4	800	46	5,8
Sønderjyllands Amt ²	601	39	6,5	443	23	5,2
Ribe Amt	317	24	7,6	223	13	5,8
Vejle Amt	730	38	5,2	513	22	4,3
Ringkjøbing Amt	506	0	0,0	353	0	0,0
Århus Amt	999	83	8,3	735	60	8,2
Viborg Amt	399	15	3,8	307	12	3,9
Nordjyllands Amt	1.042	0	0,0	684	0	0,0
Hele landet	10.491	555	5,3	7.520	348	4,6
Hele landet for amter, der har indberettet tosprogede	5.928	555	9,4	4.256	348	8,2

1) Amtet har ikke registreret oplysninger om antallet af eleverne, der er tosprogede.

2) Amtet har tal med for bh. kl.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne.

Andelen af tosprogede elever i den vidtgående specialundervisning i folkeskolens 1. – 10. klasse i skoleåret 2005/06 var på lidt over 5 pct. Hvis man alene ser på andelen af tosprogede elever i de amter, der har indberettet denne oplysning, er andelen på godt 9 pct. For Københavns Kommune alene var andelen helt oppe på 25 pct., jf. tabel 3.5.

I den vidtgående specialundervisning er drenge på landsplan i klart overtal og udgjorde 72 pct. af eleverne. Blandt de tosprogede elever er andelen af drenge på 63 pct.

4. Udviklingen i frekvensen af elever i den vidtgående specialundervisning

I tabel 4.1 er udregnet en frekvens, som viser antallet af børn i den vidtgående specialundervisning i procent af det samlede antal børn og unge i aldersgruppen 6 - 16 årige (1.-10. klasse) fordelt på amter.

Tabel 4.1 Frekvensen af elever i vidtgående specialundervisning i folkeskolens 1. – 10. klasse i skoleårene 1995/96 – 2005/06

Område/År	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	Ændring i % ¹⁾
Københavns Kom.	1,26	1,56	1,65	1,64	1,76	2,40	1,76	2,56	1,90	2,03	1,95	55,0
Frederiksberg Kom.	1,05	0,98	1,15	1,23	1,32	1,23	1,33	1,55	1,52	1,48	1,24	17,9
Københavns Amt	1,18	1,19	1,33	1,39	1,37	1,31	1,39	1,43	1,36	1,38	1,35	14,5
Frederiksborg Amt	0,94	1,09	1,14	1,25	1,25	1,10	1,32	1,33	1,26	1,31	1,38	47,3
Roskilde Amt ²	1,20	1,34	1,25	1,31	1,28	1,05	1,05	1,12	1,15	1,18	1,14	-4,9
Vestsjællands Amt	1,00	1,14	1,22	1,33	1,37	1,42	1,52	1,53	1,61	1,69	1,62	62,0
Storstrøms Amt	0,97	1,04	1,11	1,12	1,13	1,15	1,16	1,32	1,36	1,38	1,40	44,8
Bornholms Regionskom.	1,23	1,20	1,27	1,35	1,48	0,93	1,32	1,69	2,19	1,68	1,63	32,5
Fyns Amt	1,18	1,17	1,27	1,41	1,43	1,63	1,70	1,82	1,83	1,86	1,75	48,3
Sønderjyllands Amt	0,98	0,99	1,07	1,04	1,10	1,06	1,00	1,14	1,30	1,42	1,60	62,9
Ribe Amt	0,97	0,99	1,01	1,08	1,07	1,02	1,11	1,07	0,96	0,93	0,92	-5,4
Vejle Amt	1,15	1,32	1,30	1,32	1,61	1,64	1,38	1,36	1,36	1,39	1,38	20,3
Ringkøbing Amt	0,73	0,81	0,89	0,96	1,04	1,10	1,04	1,08	1,08	1,12	1,20	64,7
Århus Amt	1,37	1,50	1,56	1,66	1,67	1,00	0,98	1,15	1,12	1,10	1,08	-21,1
Viborg Amt	1,05	1,07	1,24	1,36	1,47	1,00	0,97	1,04	1,04	1,06	1,12	6,4
Nordjyllands Amt	1,28	1,23	1,24	1,60	1,29	1,09	1,10	1,18	1,27	1,32	1,49	16,6
Hele landet – gns.	1,12	1,19	1,26	1,36	1,38	1,26	1,27	1,38	1,35	1,38	1,39	24,1

1) Ændringen i procent er beregnet for perioden 1995/96 til 2005/06.

2) Roskilde Amt tilbyder ikke 11. skoleår, hvorfor frekvensen i amtet er undervurderet i tabel 4.1.

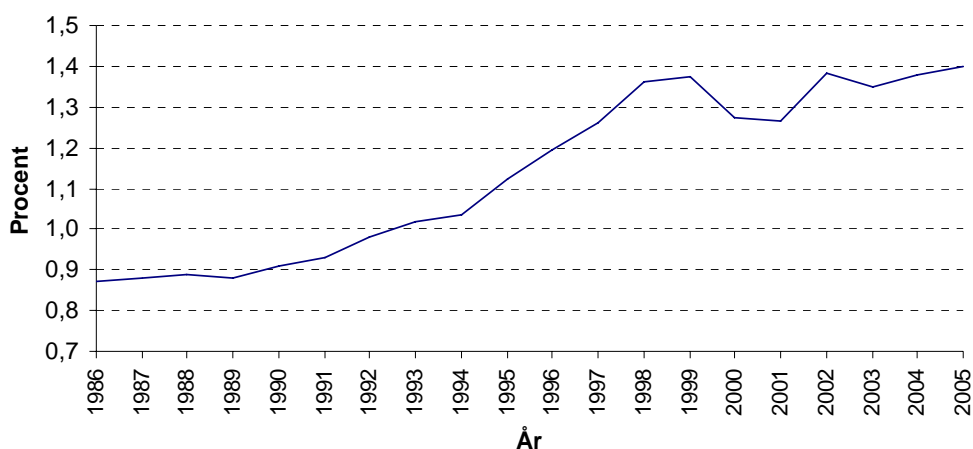
Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Det fremgår af tabellen, at der er store forskelle i såvel frekvens som udvikling i frekvens mellem de enkelte amter. De største stigninger over perioden 1995/96 – 2005/06 findes i Vestsjællands Amt, Sønderjyllands Amt og Ringkøbing Amt med stigninger på 62 - 64 pct. Kontrasten hertil er Århus, Roskilde og Ribe amter, som har oplevet et fald på mellem 5 og 21 pct. i forhold til 1995/96.

I skoleåret 2005/2006 har Københavns Kommune den højeste henvisningsfrekvens med 1,95. Det bemærkes dog, at der er tale om et fald i forhold til året inden. Desuden skal man være varsom med at sammenligne på tværs af amterne og årene imellem, idet indberetningsstrukturen har ændret sig flere gange undervejs.

Det skal også nævnes, at der i amterne er forskel på, hvilket år man startede med at registrere. Dette kan ikke udelukkes at påvirke udviklingen i landsfrekvensen de første år af perioden 1986 - 2006, der er et afbildet i figur 4.1.

Figur 4.1 Elever i den vidtgående specialundervisning i procent af det samlede antal børn i aldersgruppen 6-16 årige

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne

Tabel 4.2 gengiver for perioden 1991/92 – 2005/06 udviklingen i landsfrekvensen af elever i den vidtgående specialundervisning. Der ses markante stigninger fra år til år indtil 1998/99, hvorefter udviklingen er stabiliseret endda med et fald fra 1999/00 til 2000/01. Det hænger sandsynligvis sammen med de ændrede regler på området. Fra 2004/05 til 2005/06 ses igen en stigning i frekvensen, som dermed er lidt over den hidtil største stigning på 0,47.

Tabel 4.2 Udvikling i frekvensen af elever i den vidtgående specialundervisning i folkeskolen

Område/År	91/92	92/93	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Stigning i forhold til 1990/91	0,02	0,07	0,11	0,13	0,21	0,28	0,35	0,45	0,47	0,35	0,35	0,47	0,43	0,47	0,49
Stigning fra år til år	0,02	0,05	0,04	0,02	0,08	0,07	0,07	0,10	0,02	-0,12	0,00	0,12	-0,04	0,03	0,02

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne

5. Foranstaltninger og indretning

5.1 Foranstaltninger

Tabel 5.1 viser for de seneste fem skoleår de tilbud elever i den vidtgående specialundervisning i folkeskolen får. Til sammenligning bringes tal fra 1991/92.

Tabel 5.1 Oversigt over de hyppigst anvendte tilbud i folkeskolens vidtgående specialundervisning i udvalgte skoleår for 1.-10. klasse

Forkortelser for foranstaltninger:

A: Specialskoler inkl. landsdels- og landsdækkende

B: Special- og centerklasser

C: Almindelige klasser (enkeltintegrerede)

D: Undervisning på opholdssted / døgninstitution

Område/ Foranstaltning	1991/92			2000/01				2002/03				2003/04				2004/05				2005/06			
	A	B	C	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Københavns Kommune 1)	265	116	21	290	327	66	270	331	338	72	341	428	252	97	19	468	303	114	15	-	-	153	7
Frederiksberg Kommune	39	3	5	52	9	14	0	65	16	13	8	63	22	12	7	69	22	6	8	58	22	8	5
Københavns Amt	485	69	196	493	338	163	39	576	391	235	4	605	351	214	5	608	396	188	0	597	414	180	-
Frederiksborg Amt	163	138	161	288	223	43	5	346	234	59	74	360	204	53	78	361	250	71	58	393	251	85	81
Roskilde Amt	94	135	60	86	128	108	19	101	172	83	18	192	117	59	27	217	114	53	30	245	91	49	34
Vestsjællands Amt	-	-	-	332	206	71	18	379	205	43	17	339	178	55	17	359	200	97	26	386	169	155	9
Storstrøms Amt 2)	82	117	73	0	285	70	26	0	362	65	28	0	366	66	44	1	398	54	35	-	173	84	54
Bornholms Reg.kom.	31	8	21	40	9	6	3	57	13	35	0	77	6	35	7	0	0	6	5	95	-	3	-
Fyns Amt	345	148	80	582	253	100	45	701	268	102	89	727	288	73	98	720	295	89	120	735	211	90	134
Sønderjyllands Amt	131	132	69	266	47	66	0	328	61	34	4	333	68	31	54	423	26	32	54	445	29	31	53
Ribe Amt	98	130	29	45	262	19	2	45	247	59	3	54	243	21	5	52	220	32	15	35	234	34	14
Vejle Amt	196	191	63	318	317	68	58	272	301	27	46	277	312	17	59	283	332	18	60	270	355	20	65
Ringkøbing Amt	83	128	22	136	254	33	5	150	267	15	4	163	271	14	1	189	263	13	3	203	277	20	6
Århus Amt	232	300	169	629	74	32	46	674	173	90	58	657	175	91	60	633	183	98	71	653	172	109	65
Viborg Amt	144	109	18	190	106	17	6	194	129	27	9	197	125	33	11	194	135	35	11	210	138	39	12
Nordjyllands Amt	249	278	111	220	478	12	4	233	516	58	7	256	531	76	22	262	552	86	24	290	610	102	40
Antal i alt	2.637	2.002	1.098	3.967	3.316	888	546	4.452	3.693	1.017	710	4.728	3.509	947	514	4.839	3.689	992	535	4.615	3.146	1.162	579

Anm.: Bemærk at summen af elever i tabel 5.1 ikke altid stemmer overens med antallet af elever opgjort i tabel 3.2. Det skyldes bl.a., at der kun er iberegnet de hyppigst forekommende tilbud.

1) Københavns Kommune besluttede for skoleåret 2001/02, at henvise eleverne på døgninstitutioner (kolonne D) til undervisning i henhold til § 20, stk. 1, da udgifterne var mindre end det kommunale takstbeløb. Der er ikke fra Københavns Kommune blevet indberettet tal for elever i specialskoler og i special- og centerklasser for skoleåret 2005/06

2) I forbindelse med indberetning for skoleåret 2003/04 har Storstrøms Amt påpeget, at elevtallet for skoleåret 1991/92 er meget højt, når det tages i betragtning, at Amtets specialskoler på det tidspunkt var næsten afviklet.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne

Hovedparten af amterne - i skoleåret 2005/06 - har for 9.500 ud af 10.500 elever i den vidtgående specialundervisning kunnet anføre hvilken foranstaltning, der er anvendt. Den overvejende del af eleverne tilgodeses enten i en specialskole eller i en specialklasse/centerklasse.

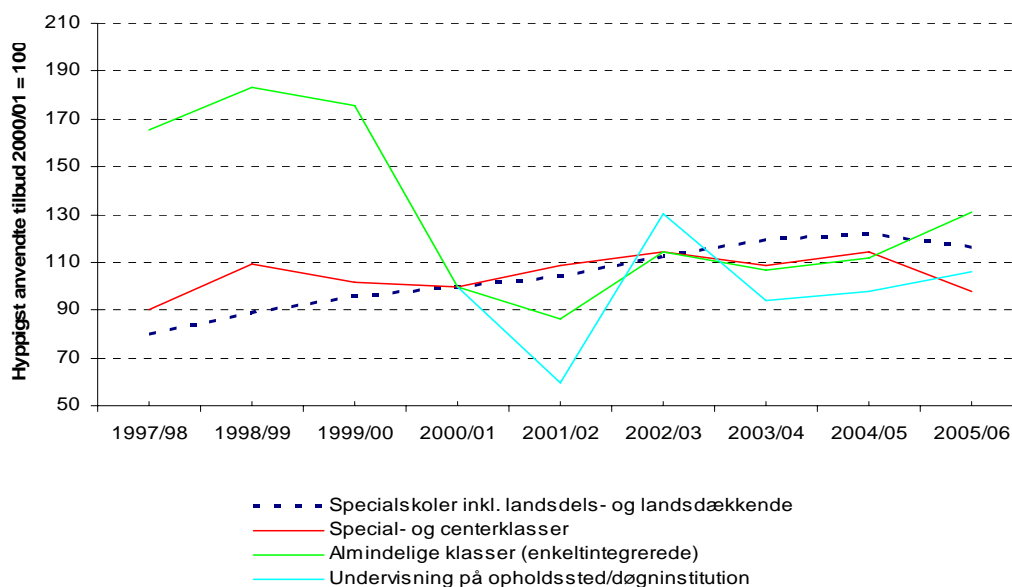
Andelen ville være større, hvis der havde foreligget tal for Københavns Kommune for tilbud i specialskoler og i specialklasser/centerklasser.

Det er kun siden 1999/00, at det har været muligt at segregere elevgruppen med undervisning på døgninstitutioner. Elevtallet i denne gruppe er præget af et meget varieret elevtal indberettet fra Københavns Kommune.

Der er siden begyndelsen af 90'erne sket en udvikling i retning af, at relativt flere elever undervises i specialklasser, jf. figur 5.1. Antallet af elever i specialskoler har ligeledes været konstant stigende i perioden. Det bemærkes, at der i skoleåret 2005/06 er sket et fald antallet af elever på såvel specialskoler som i specialklasser, mens antallet af elever i almindelige klasser og på døgninstitution er steget. Hvad årsagen er hertil, er ikke anført i amternes indberetning.

Hvis man ser på tendensen inden for de seneste år, kan man se, at den gennemsnitlige procentvise ændring pr. år fra 2000/2001 til 2004/05 har været 5,1 pct. for de elever, der undervises i specialskoler, men kun 2,7 pct. for elever, der undervises i special-/centerklasser. Antallet af elever, som undervises som enkeltintegrerede elever, er steget fra 2003/04 til 2004/05, hvilket svarer til en gennemsnitlig procentvis ændring pr. år på 2,8 pct. siden 2000/01.

Figur 5.1 Udvikling i de hyppigst anvendte tilbud.

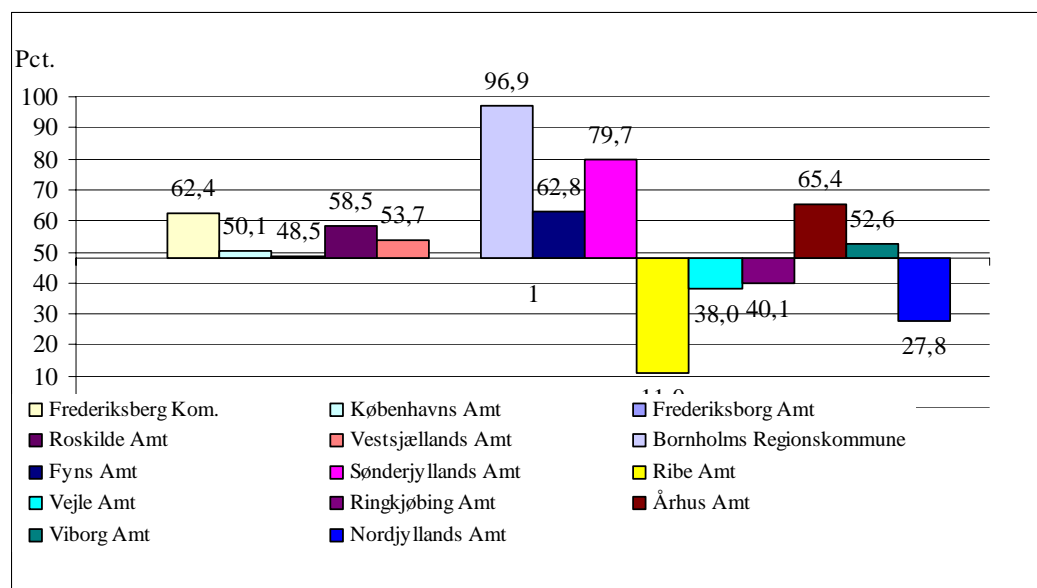
Anm.: Undervisning på opholdssted og døgninstitution indgik første gang i skoleåret 2000/01.

Der er ikke fra Københavns Kommune blevet indberettet tal for elever i specialskoler og i special- og centerklasser for skoleåret 2005/06

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne

Ser man på amterne imellem, er der imidlertid stor forskel på, hvor eleverne undervises. Figur 5.2 - 5.5 illustrerer amternes brug af de fire hyppigst anvendte tilbud i folkeskolens vidtgående specialundervisning i skoleåret 2005/06 og viser, hvordan amtet ligger i forhold til landsgennemsnittet. I figur 5.2 og 5.3 mangler der oplysninger fra enkelte amter. Landsgennemsnittet er brugt som vandret skillelinje for det enkelte tilbud og er oplyst i noten under figuren. Således illustreres, hvilke amter der ligger over, og hvilke der ligger under landsgennemsnittet.

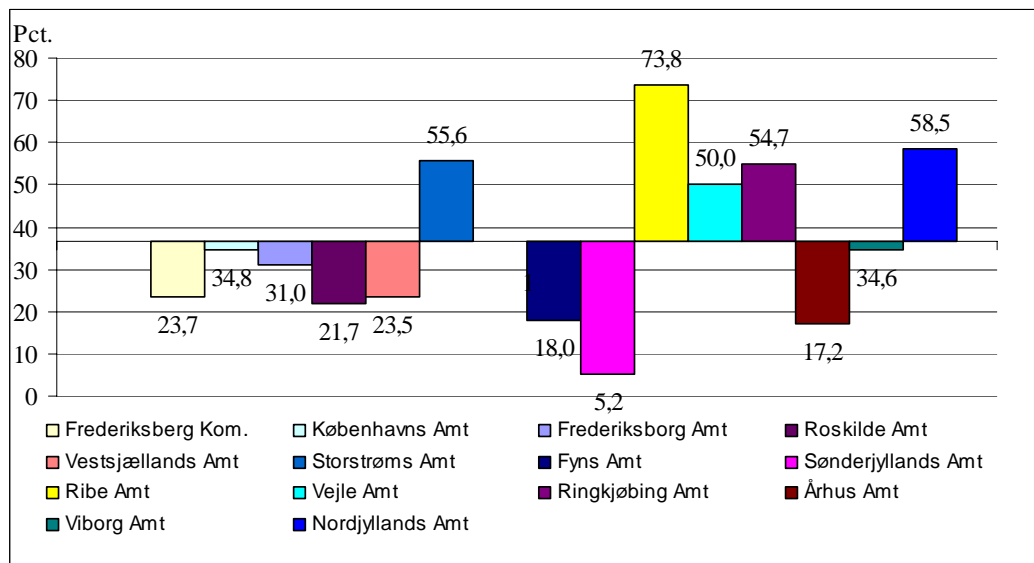
Figur 5.2 Andel af elever der tilgodeses via Specialskoler inkl. lands- og landdelsdækkende i skoleåret 2005/06

Anm.: Landsgennemsnit: 48,6 pct.

Af figur 5.2 viser, at det specielt i Bornholms Regionskommune og Sønderjyllands Amt, der i skoleåret 2005/06 tilgodeses elever i den vidtgående specialundervisning gennem specialskoler

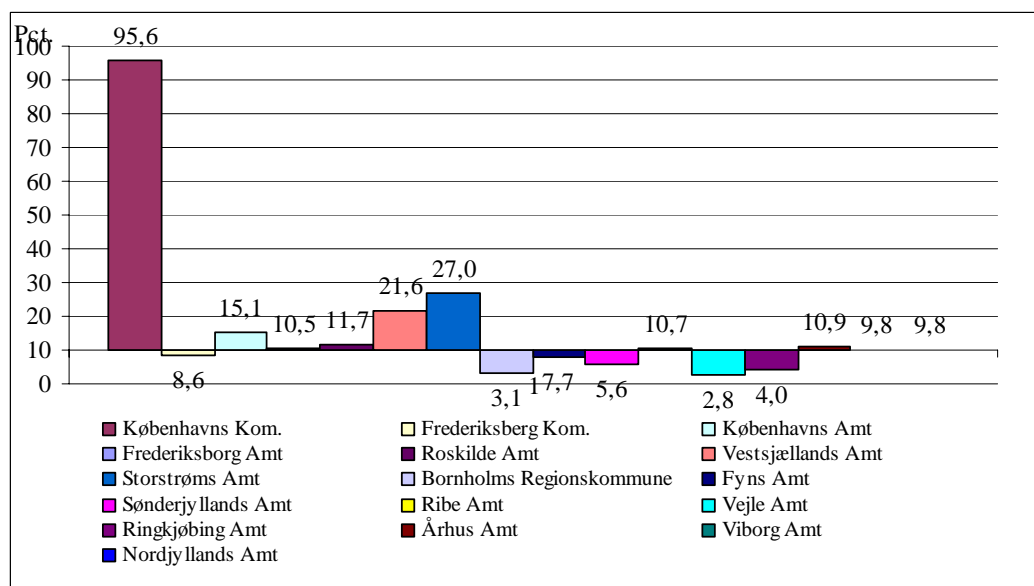
Figur 5.3 Andel af elever der tilgodeses via special- og centerklasser i skoleåret 2005/06

Anm.: Landsgennemsnit: 33.1 pct.

Figur 5.3 viser, at Ribe, Fyns og Ringkøbing amter i høj grad har deres elever i den vidtgående specialundervisning placeret i special- og centerklasser. Sønderjyllands Amt ligger et godt stykke under landsgennemsnittet.

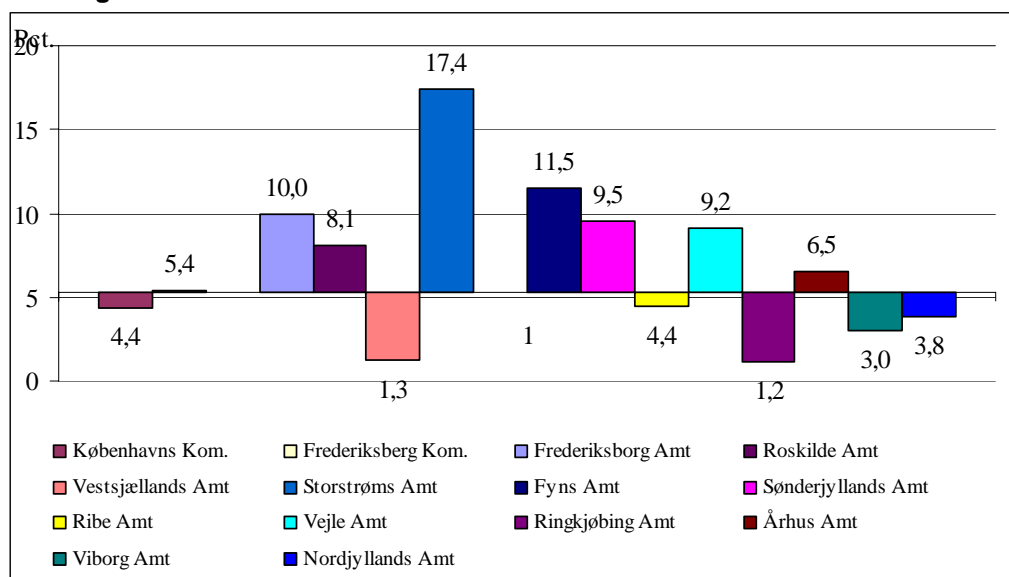
Figur 5.4 Andel af elever der tilgodeses via Almindelige klasser (enkeltintegrerede) i skoleåret 2005/06

Anm.: Landsgennemsnit: 12,2 pct.

Københavns Kommune tilgodeser, set i forhold til landsgennemsnittet, en meget stor del af deres elever via almindelige klasser (enkeltintegreret), jf. figur 5.4.

Figur 5.5 Andel af elever der tilgodeses via undervisning på opholdssted/døgninstitution i skoleåret 2005/06

Anm.: Lands gennemsnit: 6.1 pct.

Af figur 5.5 fremgår det, at det især er Frederiksborg, Storstrøms og Fyns amter, som har den største andel af deres elever på opholdssteder /døgninstitutioner set i forhold til landsgennemsnittet.

Tabel 5.2 Procentfordelingen af elever for skoleårene 1990/91, 1997/98 - 2005/06 indenfor foranstaltningstyper

Foranstaltning/år	1990/91	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06
Specialskoler	46	42	41	44	47	47	45	49	48	49
Specialklasser	35	38	41	38	37	41	37	36	37	33
Integrerede i almindelige skoler	19	19	19	18	10	9	10	10	10	12
Undervisning på opholdssted	0	0	0	0	6	4	7	5	5	6
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm. Registrering af antallet af elever, der undervises på opholdssted er påbegyndt i skoleåret 2000/01
 Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne

Fire ud af fem elever eller 82 pct. modtog undervisning i enten specialskole eller i specialklasse i skoleåret 2005/06, jf. tabel 5.2.

Antallet af elever, der modtager vidtgående specialundervisning på opholdssteder, er relativt beskedent, og udgør i 2005/06 6 pct. Antallet af enkeltintegrerede elever i almindelige skoler er i samme skoleår på 12 pct.

5.2 Handicap kategorier

Antallet af handicap kategorier er fra skoleåret 2005/06 udvidet til også at omfatte en opdeling på AKT og ADHD (Damp) (Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder)-elever. Elever fra disse grupper har tidligere primært været registreret under kategorierne generelle indlæringsvanskeligheder og adfærds/psykiske vanskeligheder og havde en procentandel på henholdsvis 2 (AKT) og 10 (ADHD) i skoleåret 2005/06, jf. tabel 5.3.

Andelen af elever med generelle indlæringsvanskeligheder har været nogenlunde konstant i gennem det meste af registreringsperioden. Gruppen omfatter langt de fleste elever og udgør i skoleåret 2005/06 43 pct. af alle elever i den vidtgående specialundervisning, jf. tabel 5.3 og figur 5.6.

Andelen af elever med svære adfærds/psykiske vanskeligheder steg kraftigt i 2002/03 efter en periode med svag vækst. Samme gruppe faldt svagt fra 29 pct. i 2002/03 til 27 pct. i 2003/04 og i 2005/06 til 23 pct.

Faldet afspejler ikke nødvendigvis et egentligt fald, men at det fra skoleåret 2005/06 er blevet muligt også at placere eleverne i særlige kategorier for AKT og ADHD. Elever fra disse grupper har som anført overfor tidligere været placeret enten under kategorierne generelle indlæringsvanskeligheder, adfærds/psykiske vanskeligheder eller under andet. Amterne har haft forskellig praksis ved indplacering af disse grupper.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at eleverne er placeret i handicap kategorier efter den væsentligste årsag til henvisningen.

Tabel 5.3 Den procentvise fordeling af elever i handicap kategorier i udvalgte skoleår

Handicap kategorier / År	85/86	91/92	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Generelle indlæringsvanskeligheder	42	44	44	44	43	39	42	53	49	46	45	45	43
Adfærds/psykiske vanskeligheder	9	11	17	22	22	24	24	19	20	29	27	27	23
Læse-, sprog- og talevanskeligheder	20	16	14	15	15	15	13	12	9	7	9	8	6
Bevægelsesvanskeligheder	6	8	6	6	6	5	5	5	5	4	4	4	4
Synsvanskeligheder	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	1	1	1
Hørevanskeligheder	10	10	9	7	7	7	8	8	6	5	5	5	5
AKT-elever (Adfærd, Kontakt, Trivsel)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
ADHD (DAMP)-elever	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
Andet	12	9	8	4	5	8	6	0	9	7	8	9	6
Alle elever i 1-10.kl.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

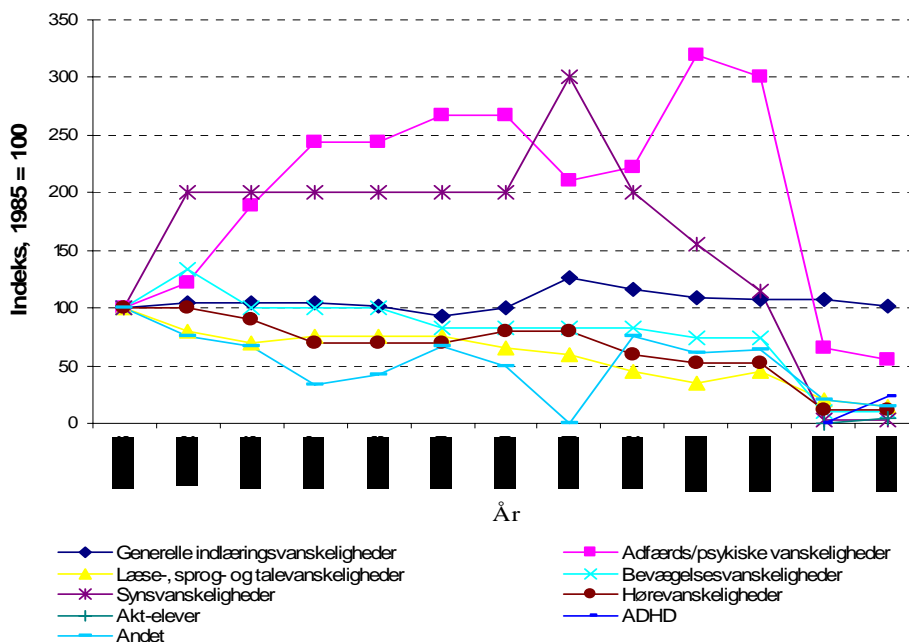
Anm.: For tallene vedr. de sidste fire skoleår gælder, at læse-, sprog-, talevanskeligheder kategorien dækker over to kategorier i amternes indberetninger, nemlig "svære læsevanskeligheder" og "sprog- og talevanskeligheder".

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne

Andelen af elever med læse/sprog/tale- vanskeligheder er mere end halveret siden registreringens start, og udgør nu 6 pct. af det samlede antal elever i 2005/06. Andelen har været jævnt faldende med undtagelse af en lille stigning på to procentpoint fra 2002/03 til 2003/04.

Andelen af elever med bevægelsesvanskeligheder viser en svagt faldende tendens gennem årene, men da det er et relativt beskedent antal, vil selv små udsving give relativt store udsving på indekset. I 2005/06 er 4 pct. af eleverne placeret under kategorien bevægelsesvanskeligheder.

Figur 5.6 Den relative vækst indenfor de forskellige handicapkategorier

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne

Procentandelen af elever med synsvanskeligheder blev fordoblet fra 1985/86 til 1991/92. Forklaringen var bl.a., at amternes synskonsulenttjenester og andre ordninger udbyggedes i dette tidsrum. Med et kraftigt fald inden for de seneste fire år er disse elevers andel dog stadig beskedent, og lå i 2005/06 på 1 pct.

Andelen af elever med hørevanskeligheder faldt fra 10 pct. i 1985/86 til 5 pct. i 2002/03, og har siden da ligget konstant.

Tabel 5.4 Den procentvise fordeling af specialundervisnings elever på handicapkategorier (specialundervisnings elever i alt og heraf tosprogede).

Skoleår 2005/06

	Andel spec.elever i alt	Andel tosprogede efter handicap
Generelle indlæringsvanskeligheder	43	62
Adfærdsvanskeligheder	23	9
Svære læsevanskeligheder	3	5
Sprog/talevanskeligheder	3	6
Bevægelsesvanskeligheder	4	4
Synsvanskeligheder	1	1
Hørevanskeligheder	5	6
AKT-elever	2	0
ADHD	10	6
Andet	6	1
I alt:	100	100

1) Tre amter har ikke registreret antallet af tosprogede elever. Se tabel 3.5.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne

Tabel 5.4 viser andelen af tosprogede elever fordelt på de forskellige handicapkategorier sammenholdt med fordelingen af specialundervisnings elever i alt. Knap 2/3 af de tosprogede elever er i gruppen generelle indlæringsvanskeligheder, mens det for alle specialundervisnings elever udgør 43 pct.

I følgende handicapkategorier er andelen af tosprogede elever større end blandt specialundervisnings elever i alt: generelle indlæringsvanskeligheder, svære læsevanskeligheder og sprog/talevanskeligheder.

Andelen af tosprogede elever i kategorien af adfærdsvanskelige er 9 pct., mens den for specialundervisnings elever i alt er på 23 pct.

6. Småbørn som modtager specialpædagogisk bistand

Mindst 18.471 småbørn¹ modtog i 2005/06 specialpædagogisk bistand². Specialpædagogisk bistand tilbydes, hvor det er vurderet, at børnenes udvikling på grund af sprog-, tale eller andre vanskeligheder kræver en støtte. Formålet med den specialpædagogiske bistand er så tidligt som muligt at forebygge en fejludvikling hos barnet og/eller at begrænse virkningerne af barnets handicap.

95 pct. af støtten ydes som kommunal specialpædagogisk bistand, mens den resterende del er tilbudt som amtskommunal specialpædagogisk bistand. Den amtskommunale specialpædagogisk bistand (vidtgående) forudsætter en konkret vurdering af handicappets sværhedsgrad.

Tabel 6.1 Specialpædagogisk bistand til småbørn, hele landet – skoleåret 2005/06.

	Dreng og piger i alt	Dreng	Heraf tosprogede drenge	Piger	Heraf tosprogede piger
Specialpædagogisk bistand i alt	18.477	12.134	1.174	6.343	717
• Kommunal	17.471	11.477	1.111	5.994	673
• Amtskommunal	1.006	657	63	349	44
Talevanskeligheder	8.541	5.569	390	2.972	230
• Kommunal	8.192	5.344	373	2.848	219
• Amtskommunal	349	225	17	124	11
Sprogvanskeligheder	6.081	3.977	526	2.104	368
• Kommunal	5.821	3.809	505	2.012	355
• Amtskommunal	260	168	21	92	13
Andre vanskeligheder	3.855	2.588	258	1.267	119
• Kommunal	3.458	2.324	253	1.134	99
• Amtskommunal	397	264	25	133	20

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

To tredjedele af samtlige småbørn, der får specialpædagogisk bistand, er drenge, og det næsten uanset, hvilken af de tre typer af vanskeligheder der er tale om. Af samt-

1) Antallet af småbørn er baseret på indberetninger fra 241 kommuner. Følgende kommuner mangler: København, Albertslund, Ølstykke, Gundsø, Dianalund, Hashøj, Høng, Trundholm, Assens, Egebjerg, Glamsbjerg, Marstal, Sydlangeland, Ærøskøbing, Broager, Nørre-Rangstrup, Blåbjerg, Blåvandshuk, Brørup, Fanø, Vejle, Thyborøn-Harboøre, Trehøje, Videbæk, Åskov, Hadsten, Hammel, Midtdjurs, Randers, Rosenholm, Sundsøre, Tjele, Åbybro.

2) I henhold til Bekendtgørelse om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, som endnu ikke har påbegyndt skolegang.

lige småbørn udgør de tosprogede³ småbørn godt 10 pct. Der er en lidt større andel tosprogede piger (11,3 pct.), der modtager specialpædagogisk bistand end tosprogede drenge (9,7 pct.).

Af børn, der modtager specialpædagogisk bistand, er 46 pct. henvist på grund af talevanskeligheder, 33 pct. på grund af sprogvanskeligheder, mens de resterende 21 pct. fordeler sig på andre vanskeligheder.

Der er mindre forskelle i årsagsfordelingen afhængigt af, om det er drenge eller piger. Der er således relativt flere drenge end piger, hvor årsagen til specialpædagogisk bistand er andre vanskeligheder.

På <http://www.uddannelsesstatistik.dk> findes de enkelte kommuners oplysninger om antallet af småbørn, der modtager specialpædagogiske bistand i henhold til den gældende bekendtgørelse².

Statistikken er for første gang i skoleåret 2005/06 gang indsamlet fra kommunerne. De manglende 33 kommuner er ikke nødvendigvis udtryk for, at de pågældende kommuner ikke yder specialpædagogisk bistand til småbørn, men snarere at de ikke havde registreret oplysninger i en sådan form, at oplysningerne kunne indberettes inden for tidsfristen. Det forventes derfor, at flere kommuner vil indgå i statistikken for skoleåret 2006/07.

3) Ved tosprogede børn forstås børn, der har et andet modersmål end dansk, og som først ved kontakt med det omgivende samfund, eventuelt gennem skolens undervisning, lærer dansk.

7. Børnehaveklassebørn i den vidtgående specialundervisning

Undervisningsministeriet har siden skoleåret 2000/01 bedt amterne om at indberette antal børnehaveklassebørn i den vidtgående specialundervisning.

I tabel 7.1 er vist antal 6-årige den 1. januar i skoleåret, antal børnehaveklassebørn i den vidtgående specialundervisning og hvor stor en andel de udgør af de 6-årige. De 6-årige er valgt som sammenligningsgrundlag, da børn i børnehaveklassen normalt vil være 6 år, jf. folkeskoleloven.

Tabellen viser, at der på landsplan skete et fald fra 2001/02 til 2002/03 i antallet af børnehaveklassebørn i den vidtgående specialundervisning i folkeskolen, hvilket til dels hang sammen med manglende indberetninger. Det kan dog konstateres, at der i Frederiksborg Amt næsten skete en halvering i antallet. Ribe Amt havde ligeledes færre børnehaveklassebørn henvist, mens Vejle Amt havde den største vækst blandt de amter, hvor der blev registreret en tilgang af børnehaveklassebørn i den vidtgående specialundervisning.

Tabel 7.1 Antal 6-årige pr. 1/1 i skoleåret og antal børnehaveklassebørn i den vidtgående specialundervisning i folkeskolen.

	2001/02			2002/03			2003/04			2004/05			2005/06		
	Antal 6-årige	Børnehaveklassebørn	Andel	Antal 6-årige	Børnehaveklassebørn	Andel	Antal 6-årige	Børnehaveklassebørn	Andel	Antal 6-årige	Børnehaveklassebørn	Andel	Antal 6-årige	Børnehaveklassebørn	Andel
København	4.824	14	0,29	4.889	16	0,33	4.818	13	0,27	4.657	18	0,39	4.805	15	0,31
Frederiksberg	792	-	-	779	-	-	805	1	0,12	819	-	-	803	-	-
Københavns Amt	8.583	14	0,16	8.152	29	0,36	8.043	57	0,71	8.030	59	0,73	8.001	61	0,76
Frederiksborg Amt	5.529	61	1,10	5.343	37	0,69	5.457	47	0,86	5.387	54	1,00	5.261	48	0,91
Roskilde Amt	3.519	-	-	3.418	5	0,15	3.378	12	0,36	3.325	18	0,54	3.301	27	0,82
Vestsjællands Amt	4.058	29	0,71	3.988	2	0,05	3.844	48	1,25	3.799	48	1,26	3.868	50	1,29
Storstrøms Amt	3.254	-	-	2.987	10	0,33	2.975	-	-	2.992	-	-	3.002	-	-
Bornholm	581	6	1,03	535	1	0,19	496	-	-	488	-	-	469	2	0,43
Fyns Amt	6.298	44	0,70	5.908	45	0,76	6.012	54	0,90	5.685	19	0,33	5.811	20	0,34
Sønderjyllands Amt	3.414	26	0,76	3.151	-	-	3.371	37	1,10	3.206	22	0,69	3.117	-	-
Ribe Amt	3.234	38	1,18	3.092	26	0,84	3.096	28	0,90	2.933	42	1,43	2.942	34	1,16
Vejle Amt	4.956	31	0,63	4.948	40	0,81	4.793	31	0,65	4.666	19	0,41	4.787	36	0,75
Ringkøbing Amt	3.862	33	0,85	3.718	36	0,97	3.826	40	1,05	3.754	36	0,96	3.621	39	1,08
Århus Amt	8.747	-	-	8.571	-	-	8.580	29	0,34	8.468	34	0,40	8.272	94	1,14
Viborg Amt	3.357	10	0,30	3.223	16	0,50	3.107	16	0,51	3.060	19	0,62	3.084	16	0,52
Nordjyllands Amt	6.453	23	0,36	6.379	27	0,42	6.183	22	0,36	6.016	34	0,57	5.830	24	0,41
Hele landet	71.461	329	0,46	69.081	290	0,42	68.784	435	0,63	67.285	422	0,63	66.974	466	0,70

Anm. Det er foretaget enkelte korrektioner i elevtallet set i forhold til tidligere udgaver af denne publikation.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne

Ser man på udviklingen fra skoleåret 2003/04 til 2004/05, er der på landsplan et fald i antallet af elever i børnehaveklassen, der modtager vidtgående specialundervisning, men andelen er uændret på 0,63, jf. tabel 7.1.

Fra skoleåret 2004/05 til 2005/06 er der sket en stigning i antallet af børnehaveklassebørn. Det er især i Århus Amt (60 elever), men også Roskilde og Vejle amter har haft en betydelig vækst. Modsat er der ikke visiteret et eneste børnehaveklassebarn i Sønderjyllands Amt i 2005/06.

På landsplan er henvisningsfrekvensen til vidtgående specialundervisning for børnehaveklassebørn i 2005/06 på 0,70. Der er imidlertid store variationer mellem amterne. I Vestsjællands Amt er henvisningsfrekvensen på 1,29, og i såvel Ribe, Århus og Ringkøbing amter er henvisningsfrekvensen på mere end 1 pct. Modsat har Københavns Kommune kun henvist 0,31 pct. af de 6-årige til vidtgående specialundervisning.

7.1 Tosprogede børn og kønsfordelingen blandt børnehaveklassebørn i den vidtgående specialundervisning

Tabel 7.2 Andelen af tosprogede elever blandt børnehaveklassebørn i den vidtgående specialundervisning i folkeskolen skoleåret 2005/06 fordelt på antal og køn

Amt	Antal i alt	Tosprogede	Andel af tosprogede		Tosprogede drenge	Andel af tosprogede drenge	
			i %	Drenge		i %	
Københavns Kommune	15	2	13,3	11	2	18,2	
Frederiksberg Kommune	-	-	-	-	-	-	
Københavns Amt	61	1)	-	41	1)	-	
Frederiksborg Amt	48	1)	-	36	1)	-	
Roskilde Amt	27	1)	-	16	1)	-	
Vestsjællands Amt	50	5	10,0	34	4	11,8	
Storstrøms Amt	-	-	-	-	-	-	
Bornholms Regionskommune	2	0	0,0	0	0	0,0	
Fyns Amt	20	2	10,0	10	2	20,0	
Sønderjyllands Amt ¹	-	-	-	-	-	-	
Ribe Amt	34	5	14,7	27	5	18,5	
Vejle Amt	36	5	13,9	25	4	16,0	
Ringkøbing Amt	36	0	0,0	28	0	0,0	
Århus Amt	94	14	14,9	71	13	18,3	
Viborg Amt	16	1	6,3	10	0	0,0	
Nordjyllands Amt	24	0	0,0	11	0	0,0	
Hele landet	463	34	7,3	320	30	9,4	
Hele landet for amter, der har indberettet tosprogede	327	34	10,4	227	30	13,2	

Anm. Ikke alle amter har registreret oplysninger om antallet af eleverne der er tosprogede, jf. tabel 3.5

1) Amtet har ikke fraregnet børnehave klasse.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne

Andelen af tosprogede elever af børnehaveklassebørn i den vidtgående specialundervisning i folkeskolen i skoleåret 2005/06 var på lidt over 7 pct. Men mange amter (Århus, Ribe, Vejle og Københavns Kommune) lå på mellem 13 og 15 pct., jf. tabel 7.2.

Hvis man alene ser på andelen af tosprogede elever i de amter, der har indberettet denne oplysning, er andelen tosprogede elever på godt 10 pct.

Fordeling på køn i børnehaveklasserne viser, at drenge på landsplan var i klart overtal og udgjorde 69 pct. af eleverne. Blandt tosprogede elever i børnehaveklasserne var andelen af drenge, som modtog vidtgående specialundervisning, helt oppe på 88 pct.

8. Visiterede til specialundervisning

Tabel 8.1 viser antallet af elever i 1. – 10. klasse, der er henvist til den vidtgående specialundervisning, og sammenholdt med hvor mange af disse, der er nyvisiteret.

Man skal være varsom med at sammenligne landstotalerne for de fire år, da der ikke foreligger oplysninger for samtlige amter. I skoleåret 2005/06 er der 1.588 nyvisiterede elever i den vidtgående specialundervisning, ud af det samlede antal på 10.719¹⁾ elever. Københavns Amt, som har det største antal elever i den vidtgående specialundervisning, har også det største antal nyvisiterede elever. Fyns Amt, der har det næststørste antal elever i den vidtgående specialundervisning, har i skoleåret 2005/06 kun det sjette største antal nyvisiterede elever.

Tabel 8.1 Samlet antal elever i den vidtgående specialundervisning i folkeskolen, samt heraf nyvisiterede elever

Område / År	2002/03		2003/04		2004/05		2005/06	
	Antal elever	Heraf nyvisiterede	Antal elever	Heraf nyvisiterede	Antal elever	Heraf nyvisiterede	Antal elever	Heraf nyvisiterede
Københavns Kommune	1.082	112	824	130	902	167	903	197
Frederiksberg Kommune	102	8	104	7	105	27	93	20
Københavns Amt	1.206	289	1.173	287	1.192	240	1.256	190
Frederiksborg Amt ¹⁾	713	0	695	0	740	0	644	0
Roskilde Amt	374	104	395	101	414	98	446	93
Vestsjællands Amt	644	0	629	0	734	91	776	126
Storstrøms Amt	455	107	476	81	488	74	497	65
Bornholms Regionskommune ²⁾	105	24	137	137	104	0	100	10
Fyns Amt	1.160	203	1.186	193	1.224	117	1.190	155
Sønderjyllands Amt	423	0	486	116	535	69	601	81
Ribe Amt	359	81	326	63	319	55	351	53
Vejle Amt	666	169	685	175	713	103	746	123
Ringkøbing Amt	440	64	449	61	468	59	542	68
Århus Amt	995	0	989	195	996	141	1.093	182
Viborg Amt	359	36	366	51	375	0	415	51
Nordjyllands Amt	814	200	885	168	924	139	1.066	174
I alt	9.897	1.361	9.805	1.765	10.233	1.380	10.719	1.588

Anm. Der gøres opmærksom på, at ikke alle amter har opgjort antallet af nyvisiterede, hvorfor en sammenligning på landsplan, de tre år imellem, kan være misvisende. Antallet af nyvisiterede er indberettet på klassetrin. Viborg Amt gør opmærksom på, at deres elever ikke er inddelt i klasser men inddeles i grupper på tværs af klasser.

Der er ikke konsistens i amternes indberetning af visiterede og antal elever i den vidtgående specialundervisning (tabel 3.2) Under nyvisiterede elever kan det forekomme at børnehaveklasseelever er medregnet.

1) Frederiksborg Amt har ikke haft nyvisiteret elever i skoleårene 2004/05 og 2005/06.

2) Bornholms Regionskommune samt Viborg Amt har anført at de, i 2004/05, ikke har nogle elever, der er nyvisiteret.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på baggrund af indberetninger fra amterne

1) Der er ikke konsistens i amternes indberetning af visiterede (10.719) og antal elever i den vidtgående specialundervisning (10.491)

9. Bruttodriftsudgifter til undervisning af børn med vidtgående handicap

På baggrund af de regnskabstal, som amterne indberetter til Danmarks Statistik, er de samlede bruttodriftsudgifter (i løbende priser) til området beregnet i tabel 9.1.

Amternes bruttodriftsudgifter (i løbende priser) finansieres dels direkte af amterne, dels via kommunernes betaling til amterne af det kommunale takstbeløb for vidtgående specialundervisning.

Det stigende antal elever, der er henvist til den vidtgående specialundervisning, har frem til år 2005 været afspejlet i stigende bruttodriftsudgifter for amterne til området.

Amtskommunernes samlede bruttodriftsudgifter i løbende priser steg med 152 pct. i perioden 1995 – 2005, som vist i tabel 9.1. Alene i perioden 2001 – 2005 har stigningen været på 30 pct., som skal ses i forhold til at antallet af børn og unge i den vidtgående specialundervisning i folkeskolen steg med 19 pct. til 10.233 elever.

Tabel 9.1 Amternes bruttodriftsudgifter i løbende priser for undervisning af børn med vidtgående handicap (1000 kr.)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
København Kommune	93.629	98.408	99.836	106.738	126.424	153.786	176.912	216.941	233.108	252.936	251.371
Frederiksberg Kommune	15.255	17.922	17.840	22.992	26.002	27.805	33.040	32.891	36.891	43.282	44.932
Københavns Amt 1)	18.431	19.047	-	329.175	344.812	358.665	403.848	439.972	488.099	501.893	519.125
Frederiksborg Amt	78.859	83.470	90.826	104.875	117.044	136.346	157.839	167.723	183.895	197.284	205.763
Roskilde Amt	45.895	47.469	49.356	52.437	60.304	76.499	100.441	109.681	124.757	136.408	141.851
Vestsjællands Amt	168.966	182.592	195.745	210.888	226.579	234.537	267.659	275.855	209.842	242.321	262.550
Storstrøms Amt	64.161	70.395	74.969	85.802	90.745	90.511	99.837	121.451	138.010	153.048	163.958
Bornholms Regionskom. 2)	13.201	13.795	14.274	14.249	15.576	15.976	17.275	24.211	-	-	-
Fyns Amt	129.638	137.029	154.814	181.126	212.210	227.851	250.904	296.398	327.972	359.097	359.870
Sønderjyllands Amt	65.990	75.215	84.242	87.002	99.138	112.298	120.462	124.208	138.127	156.507	170.685
Ribe Amt	67.910	73.101	80.383	82.620	89.931	94.753	108.455	98.071	102.934	103.353	110.038
Vejle Amt	134.167	150.532	166.679	176.450	203.383	201.705	229.958	238.439	249.533	266.333	280.280
Ringkøbing Amt	56.720	65.057	74.362	82.055	84.247	98.471	107.508	118.233	131.690	142.650	152.209
Århus Amt	167.615	183.995	198.111	227.057	260.035	272.834	230.062	252.545	265.176	285.515	308.190
Viborg Amt	50.046	55.802	64.430	73.993	84.570	98.217	96.599	108.104	121.927	123.578	136.844
Nordjyllands Amts	190.470	203.794	233.976	257.678	281.077	248.100	231.246	241.776	273.201	297.533	319.103
I alt:	1.360.953	1.477.623	1.599.843	2.095.137	2.322.077	2.448.354	2.632.045	2.866.499	3.025.162	3.261.738	3.426.769

1) Tal før og efter 1997 er ikke sammenlignelige, idet amtet i 1998 overgik til nyt økonomisystem og nye konteringsmetoder

2) Bruttodriftsudgifter for undervisning af børn med vidtgående handicap 2003-2005 er endnu ikke tilgængelig for Bornholms Regionskommune

Kilde: Danmarks Statistik – Statistikbanken

Tabel 9.2 viser udviklingen i amternes bruttodriftsudgifter med 1995=100. Det fremgår, at på landsplan lå bruttodriftsudgifterne i 2005 på et niveau, der var to og en halv gang højere end i 1995. Roskilde Amt, Frederiksberg Kommune og Viborg Amt havde de højeste stigninger over landsgennemsnittet

Tabel 9.2 Indekseret udvikling i amternes bruttodriftsudgifter for undervisning af børn med vidtgående handicap (1995 = 100)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
København Kommune	100	105	107	114	135	164	189	232	249	270	268
Frederiksberg Kommune	100	117	117	151	170	182	217	216	242	284	295
Københavns Amt 2)	100	103	-	100 ¹⁾	105	109	123	134	148	152	158
Frederiksborg Amt	100	106	115	133	148	173	200	213	233	250	261
Roskilde Amt	100	103	108	114	131	167	219	239	272	297	309
Vestsjællands Amt	100	108	116	125	134	139	158	163	124	143	155
Storstrøms Amt	100	110	117	134	141	141	156	189	215	239	256
Bornholms Regionskommune 3)	100	104	108	108	118	121	131	183	-	-	-
Fyns Amt	100	106	119	140	164	176	194	229	253	277	278
Sønderjyllands Amt	100	114	128	132	150	170	183	188	209	237	259
Ribe Amt	100	108	118	122	132	140	160	144	152	152	162
Vejle Amt	100	112	124	132	152	150	171	178	186	199	209
Ringkøbing Amt	100	115	131	145	149	174	190	208	232	251	268
Århus Amt	100	110	118	135	155	163	137	151	158	170	184
Viborg Amt	100	112	129	148	169	196	193	216	244	247	273
Nordjyllands Amts	100	107	123	135	148	130	121	127	143	156	168
I alt:	100	109	118	154	171	180	193	211	222	240	252

1) Tal før og efter 1997 er ikke sammenlignelige, idet amtet i 1998 overgik til nyt økonomisystem og nye konteringsmetoder. Derfor er der indsat et alternativt indeks fra 1998 og frem., hvor 1998 = 100

2) Tal før og efter 1997 er ikke sammenlignelige, idet amtet i 1998 overgik til nyt økonomisystem og nye konteringsmetoder

3) Bruttodriftsudgifter for undervisning af børn med vidtgående handicap 2003-2005 er endnu ikke tilgængelig for Bornholms Regionskommune

Kilde: Danmarks Statistik – Statistikbanken